0 2280 4085 ต่อ 4202 - 4203 Library@nesdc.go.th

หนังสือพิมพ์ (Newspaper) กรุงเทพธุรกิจ
วันที่ (Date) 24 พฤศจิกายน 2569 **หน้า (Page)** -
หัวข้อข่าว (Headlines) ฉุดเป้าไทยสู่ประเทศรายได้สูง - ภาคเกษตรสร้างจีดีพีแค่ 8% ผลิตภาพแรงงานต่ำ 'เรื้อรัง'

ฉุดเป้าไทยสู่ประเทศรายได้สูง - ภาคเกษตรสร้างจีดีพีแค่ 8%

ผลิตภาพแรงงานต่ำ'เรื้อรัง'

"สศช.-สอท.-โออีซีดี" แนะ ยกเครื่องรับสังคมสูงวัย - เอไอ

กรุงเทพธุรกิจ ● "สศช.– ส.อ.ท.– โออีซีดี" ประสานเสียงเตือนวิกฤติ "ผลิตภาพแรงงานไทย" ต่ำเรื้อรัง ฉุดเป้าหมายประเทศรายได้สูงปี 2580 หลังตัวเลขรั้งท้าย "มาเลเซีย" เกือบเท่าตัว และจ่อถูก 'เวียดนาม' แซงซ้ำเติมด้วยโครงสร้างย้อนศรแรงงานกระจุกภาคเกษตร 28% แต่สร้างจีดีพีแค่ 8.8% และแรงงาน 2.1 ล้านคน ทำงานต่ำระดับ ชง 5 วาระแห่งชาติเร่งผูกค่าจ้างกับประสิทธิภาพ-ดันเอสเอ็มอีใช้ "เอไอ" รับมือสังคมสูงวัยสุดยอด

ประเทศไทยมีเป้าหมายยกระดับเศรษฐกิจสู่ประเทศรายได้สูงในปี 2580 โดยต้องดันการขยายตัวเศรษฐกิจจากที่ระดับที่ต่ำกว่า 3% มาให้อยู่ในระดับที่สูงกว่า 3% และไปสู่ 5% ต่อปี กุญแจสำคัญต้องยกระดับ "ผลิตภาพแรงงาน" (Labor Productivity) ภาคส่วนต่างๆ ให้เพิ่มขึ้น ทั้งแรงงานเกษตร อุตสาหกรรม ล่าสุดมีการส่งสัญญาณเรื่องนี้ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศที่ต้องการให้ไทยผลักดันผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นจริงจัง

นายดนุชา พิชยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แถลงรายงานภาวะสังคมไทยประจำไตรมาส 3/2569 ว่าในไตรมาส 3/2569 ประเทศไทยมีจำนวนผู้มีงานทำรวมอยู่ 42.1 ล้านคน ปรับตัวเพิ่มขึ้น 5.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 29.8 ล้านคน ขยายตัวเพิ่มขึ้น 6.4% ได้รับแรงขับเคลื่อนสำคัญจากการฟื้นตัวภาคเอกชนและส่งออก โดยเฉพาะสาขาก่อสร้าง รวมถึงสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 12.3 ล้านคน ขยายตัว 4.1%

ทั้งนี้แม้ตัวเลขจ้างงานรวมจะเติบโต แต่การว่างงานไตรมาสนี้กลับปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่1.02% จาก 0.76% ในช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นจำนวนผู้ว่างงานรวม 4.3 แสนคน ขณะที่ผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในระบบประกันสังคมว่างงานอยู่ที่ประมาณ 2.47% มีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนราว 3 แสนคน ระดับใกล้เคียงกับช่วงวิกฤติโควิด-19 โดยมาจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต และยังไม่เห็นนัยต่อเศรษฐกิจ โดยเป็นผลจากเลิกกิจการบางส่วน

ภาคเกษตรสร้าง GDP ได้แค่ 8.8%

อย่างไรก็ดี สศช.ชี้ว่าประเด็นเชิงโครงสร้างที่ยังเป็นข้อจำกัดสำคัญ คือ ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรที่ยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ภาคเกษตรจะ

รองรับแรงงานราว 28% ของประเทศ แต่สร้างผลผลิตคิดเป็นสัดส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) เพียง 8.8% และมีผลิตภาพต่ำกว่าแรงงานนอกภาคเกษตรถึง 6 เท่า

ผลสำรวจระบุว่า การใช้เทคโนโลยีเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเกษตรกรไทยไม่แพร่หลายมากนัก ผลสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2566 พบเกษตรกร 29.8% ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ติดตามพยากรณ์อากาศและติดต่อหน่วยงานรัฐ ขณะที่ 71.3% ใช้เครื่องจักรและเครื่องมือทางการเกษตร แต่ส่วนใหญ่เป็นแทรกเตอร์ รถเกี่ยวนวดข้าว และรถไถเดินตาม ส่วนการใช้โดรนมีเพียง 4.0%

ภาคเกษตรจึงต้องดำเนินการควบคู่กันทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงเครื่องจักรผ่านการใช้ร่วมกันในรูปแบบสหกรณ์เพื่อลดต้นทุนและภาระ การลงทุน พร้อมทั้งสนับสนุนความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรกร ภาคธุรกิจนำงานวิจัย และนวัตกรรมต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปและสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดพึ่งพารายได้การขายสินค้าเกษตรขั้นต้น และยกระดับรายได้ของเกษตรกร

แรงงานไทย 2.1 ล้านคน ทำงานต่ำระดับ

เลขาธิการ สศช.กล่าวด้วยว่า ภาพรวมปัญหาแรงงานไทย พบว่า การใช้แรงงานไม่เต็มศักยภาพและการว่างงานระยะยาวเพิ่มขึ้น โดยผู้เสมือนว่างงาน หรือผู้มีงานทำที่มีชั่วโมงการทำงานอยู่ในระดับต่ำ มี 2.1 ล้านคน เพิ่มขึ้น 29.1% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เพิ่มขึ้นทั้งในภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้น 10.1% และนอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น 75.3% ขณะเดียวกันผู้ว่างงานระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น 45% หรือมีจำนวน 9.3 หมื่นคน

ส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของผู้ที่เคยทำงานมาก่อน ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว อย่างไรก็ตาม ผู้ว่างงานระยะยาว 51.4% อยู่ในอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นประเด็นที่น่ากังวล เนื่องจากการว่างงานเป็นเวลานานตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นชีวิต กระทบต่อเนื่องต่อรายได้และโอกาสทำงานในอนาคต จึงควรช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ให้สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้

OECD แนะไทยเร่งเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

ด้านนายมาทีอัส คอร์มันน์ เลขาธิการองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ (OECD) กล่าวภายหลังหารือกับนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีว่า ช่วงที่ผ่านมาไทยมีความสำเร็จทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นอย่างยิ่ง โดยตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมาขนาดเศรษฐกิจของไทยขยายตัวขึ้นมากกว่าสองเท่า และก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางสำคัญด้านอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนใจกลางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่ง OECD ภูมิใจที่ได้ร่วมเป็นพันธมิตรในเส้นทางการพัฒนานี้ทั้งผ่านโครงการระดับภูมิภาคและโครงการความร่วมมือระดับประเทศ ทั้งยังเป็นหมุดหมายสำคัญในการสิ้นสุดระยะที่สองของโครงการ Country Programme ระยะ 2 ของความร่วมมือระดับประเทศที่ไทยทำได้ดีเยี่ยม

กระบวนการดังกล่าวมีผลต่อการฟื้นฟูการเติบโตผลิตภาพแรงงานของไทย ซึ่งชะลอตัวลงจาก 4.8% ต่อปีในช่วงปี 2010 ถึง 2015 เหลือ 2.1% ต่อปีในช่วงปี 2015 ถึง 2023 ประกอบกับแนวโน้มประชากรวัยแรงงานไทยลดลง 29% ทำให้แรงงานต้องสร้างผลผลิตได้มากขึ้นด้วยการทำงานที่ชาญฉลาดขึ้น

ในมิติปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและ

การพัฒนาทุนมนุษย์ ที่ OECD และไทยร่วมมือรวมถึงด้านภาษีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีขั้นต่ำทั่วโลก (Global Minimum Tax) และบังคับใช้ภาษีส่วนเติม (Top-up Tax) ในปี 2567 ทั้งสร้างความพร้อมทักษะและโอกาสให้แก่ประชาชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

ชี้วิกฤติ"ผลิตภาพแรงงานไทย" ต่ำเรื้อรัง

นายสุชาติ จันทรานาคราช รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) กล่าวว่า สถานการณ์ผลิตภาพแรงงานประเทศไทยจากการคำนวณมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 18.9 ล้านล้านบาท หารด้วยกำลังแรงงานในระบบประมาณ 15 ล้านคน พบว่าผลิตภาพแรงงานไทยอยู่ที่เพียง 38,900-39,000 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี

เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน มาเลเซีย มีผลิตภาพแรงงานสูงถึง 70,000 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี มากกว่าไทยถึง 79% หรือเกือบเท่าตัว ขณะที่ อินโดนีเซีย อยู่ที่ 30,000 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี เวียดนาม 28,000 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี แม้จะเริ่มต้นหลังไทยแต่มีการเติบโต GDP และประสิทธิภาพการผลิตสูงจากการดึงดูดเงินทุนต่างชาติ (FDI) และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ ส่งผลให้ในอนาคตเวียดนามมีโอกาสแซงไทย

"อัตราการเติบโตด้าน Productivity ของไทยต่ำมาก ปัญหานี้ไม่ได้เกิดจากทักษะแรงงานเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศทั้งระบบ" นายสุชาติ กล่าว

คอขวดเชิงโครงสร้าง 3 ระดับกด ศก.ไทย

อย่างไรก็ตาม การยกระดับผลิตภาพแรงงานไม่สามารถมองแค่ทักษะแรงงาน แต่ต้องแก้ปัญหาพร้อมกันใน 3 ระดับคือ

1. ระดับแรงงาน ทักษะแรงงานไม่ตรงความต้องการตลาดงาน (Skill Mismatch) ขาดแรงงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) ซึ่งจำเป็นต่อยุค AI และ Automation

2. ระดับสถานประกอบการ ภาคเอกชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 90% ของประเทศ ยังคงติดหล่มเทคโนโลยีเก่า ขาดเครื่องจักรอัตโนมัติและระบบดิจิทัล

3. ระดับประเทศและนโยบาย โครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ ระบบราชการ และระบบการศึกษายังไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนนโยบายค่าจ้างที่ยังไม่ผูกติดกับผลิตภาพแรงงาน

วิกฤตเหลื่อมล้ำภาคการผลิตและ K-Shape

นอกจากนี้ ยังพบว่าโครงสร้างเศรษฐกิจไทยยังมีความย้อนศรอย่างรุนแรงใน 2 มิติสำคัญ คือ 1. มิติการบิดเบือนภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม โดยภาคการเกษตรใช้กำลังแรงงานสูงถึง 30% ของแรงงานทั้งหมด แต่กลับสร้าง GDP ได้เพียง 8-10% เนื่องจากยังใช้แรงงานคน ขาดเทคโนโลยีและเครื่องจักร ในทางกลับกัน ภาคอุตสาหกรรมใช้แรงงานเพียง 14% แต่สร้าง GDP ได้สูงถึงกว่า 40%

2. มิติวิกฤติ SME เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน โดยทั่วไปแล้ว SME ประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากความกังวลเรื่องหนี้เสีย (NPL) ทำให้ SME ไม่สามารถลงทุนปรับปรุงเทคโนโลยี นำระบบอัตโนมัติหรือ AI มาใช้ได้ จนเกิดภาวะการฟื้นตัวแบบ K-Shape ที่ธุรกิจขนาดใหญ่เติบโต แต่ SME ทรุดตัวลงเรื่อยๆ

โจทย์หิน OECD ไทยต้องเร่งผลิตภาพเพิ่ม

นายสุชาติ กล่าวถึงเป้าหมายรัฐบาลนำไทยเข้าเป็นสมาชิก OECD และก้าวสู่ประเทศรายได้สูงใน 12 ปีว่า ปัจจุบันไทยมีรายได้ต่อหัว (รายได้เฉลี่ยประชากร 68 ล้านคน) อยู่ที่ 7,800 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี

การเข้าเกณฑ์ประเทศรายได้สูง จะต้องดันรายได้ต่อหัวขึ้นไปถึง 14,500 ดอลลาร์ต่อคนต่อปีหากใช้วิธีเดิม ไทยจะต้องขยายตัวทางเศรษฐกิจ สูงถึง 7.5% -7.6% ต่อปีต่อเนื่องกันทุกปี ซึ่งเป็นไปได้ยากมาก หากไม่เร่งยกระดับผลิตภาพแรงงานและการผลิตของประเทศอย่างจริงจัง

ชงข้อเสนอ 5 วาระแห่งชาติจาก ส.อ.ท.

ทั้งนี้ เพื่อปลดล็อกวิกฤติผลิตภาพแรงงานและข้ามผ่านสังคมสูงวัยแบบสุดยอด (Super-Aged Society ที่จะมีผู้สูงอายุถึง 28% ในปี 2574) ส.อ.ท. ได้ยื่นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อภาครัฐ ดังนี้

1.ยกระดับผลิตภาพแรงงานเป็นวาระแห่งชาติ 2.ส่งเสริม SME นำ AI และ Automation มาใช้ 3.สร้าง Big Data ด้านแรงงานประเทศ รวบรวมข้อมูลกำลังคนแก้ปัญหา Skill Mismatch 4.ปฏิรูปการศึกษาเน้นทักษะ STEM 5.ปรับกฎหมายจ้างงานผู้สูงอายุจ่ายค่าจ้างเป็นรายชั่วโมง จูงใจวัยเกษียณแต่ยังทำงานได้

